

PREPAST: Diagnòstic ecopastoral de la ramaderia extensiva a les serres del Montsec i Boumort, Prepirineu de Lleida i resta del Prepirineu espanyol. Gestió per a la millora dels serveis ecosistèmics associats.

Acció 1.2. – Recopilació d'informació dels ramats existents en l'actualitat i de la seva zona de pastura, així com la creació d'una base de dades georeferenciada en el SIG del projecte.

Entitat coordinadora de l'acció

Entitats participants en l'acció

la sabina

PREPAST compta amb el recolzament de la Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), finançat per la Unió Europea – Next GenerationEU.

PREPAST: *Diagnòstic ecopastoral de la ramaderia extensiva a les serres del Montsec i Boumort, Prepirineu de Lleida i resta del Prepirineu espanyol. Gestió per a la millora dels serveis ecosistèmics associats.*

A1.2 Recopilació d'informació sobre els ramats existents i la seva zona de pastura

1. Antecedents

L'abandonament progressiu de la ramaderia extensiva al Prepirineu de Lleida ha comportat una reducció significativa del cens de bestiar oví i caprí, especialment en sistemes de producció extensiva. Segons dades d'IDECAT i el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, el cens d'ovelles i cabres ha disminuït entre un 42 % i un 67 % en les darreres dues dècades, essent la mitjana de reducció del 54 %. Aquest descens afecta de manera més severa les explotacions que practiquen pastura lliure en comparació amb les estabulades.

Dues races autòctones tenen especial rellevància en aquest territori: l'ovella xisqueta, que es troba en perill d'extinció, i la cabra catalana, en procés de recuperació. Ambdues estan protegides segons l'Annex I del Reial decret 45/2019, fet que en justifica la conservació i promoció per evitar-ne l'extinció.

2. Objectius

L'objectiu principal d'aquesta acció és recopilar i sistematitzar dades sobre la ramaderia extensiva actual a la zona d'estudi mitjançant:

- La identificació i caracterització dels ramats existents.
- La delimitació geogràfica de les zones de pastura.
- La creació d'una base de dades georeferenciada integrable al SIG del projecte.
- La identificació d'explotacions amb races autòctones per a la seva conservació i promoció.

3. Metodologia

Per assolir els objectius plantejats, es va dur a terme una recopilació d'informació mitjançant diverses accions, incloent el contacte amb ajuntaments, associacions de ramaders, veterinaris i tècnics de l'administració, així com la realització d'entrevistes estructurades amb ramaders/es i pastors/es de la zona, garantint la paritat de gènere. A més, es van recollir dades de les oficines comarcals del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DAAM) i es va elaborar la cartografia de les zones de pastura mitjançant Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG). Paral·lelament, es va analitzar la capacitat de càrrega de cada zona en funció del bestiar present, amb especial atenció a les dinàmiques de pasturatge i la seva incidència en la gestió del territori.

Durant el treball de camp, es van realitzar entrevistes amb els diferents actors locals per obtenir dades quantitatives i qualitatives sobre el nombre, tipus i característiques dels

PREPAST compta amb el recolzament de la Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), finançat per la Unió Europea – Next GenerationEU.

PREPAST: *Diagnòstic ecopastoral de la ramaderia extensiva a les serres del Montsec i Boumort, Prepirineu de Lleida i resta del Prepirineu espanyol. Gestió per a la millora dels serveis ecosistèmics associats.*

ramats. En aquest procés, es va posar èmfasi en la identificació de races autòctones, com l'ovella xisqueta i la cabra catalana, per tal d'avaluar la seva contribució a la sostenibilitat del sistema pastoral i el seu paper en la prevenció d'incendis mitjançant el pasturatge controlat.

Amb les dades recopilades, es va desenvolupar una base de dades georreferenciada integrada en el SIG del projecte. Aquesta base de dades va permetre obtenir informació detallada sobre les zones de pastura, la càrrega ramadera i la seva distribució espacial, facilitant així una planificació i gestió més eficient de l'activitat pastoral, d'acord amb els objectius de conservació i prevenció d'incendis.

4. Resultats

Fins al moment, s'han identificat 14 ramats actius a la zona d'estudi, una xifra inferior a la previsió inicial de 20, fet que reflecteix la tendència regressiva de l'activitat ramadera a la regió. Aquests ramats es distribueixen en una superfície d'unes 7.300 ha dins de l'àmbit de la Xarxa Natura 2000 a la Serra del Montsec, tot i que s'han observat variacions en la intensitat d'ús de les àrees de pastura, possiblement relacionades amb la disponibilitat de recursos forratgers i les dinàmiques de gestió de cada explotació. En l'àmbit perifèric de l'espai Natura 2000, abarquant els dos Perímetres de Protecció Prioritària (PPP L1: Montsec d'Ares i PPP L2: Montsec de Rúbies i Sant Mamet), s'ha arribat a les 19.000 hectàrees identificades com a zona de pastura de totes les explotacions ramaderes visitades.

A la Reserva Nacional de Caça de Boumort no s'ha realitzat aquest

En el marc del projecte, s'han dut a terme visites de camp per a la identificació i caracterització de l'activitat de pasturatge en zones estratègiques per a la prevenció d'incendis forestals. Aquest treball de camp ha permès recopilar dades detallades sobre les característiques morfològiques i productives dels ramats, així com sobre la delimitació i freqüentació de les zones de pastura. Els resultats indiquen que, malgrat la presència de pastures potencialment adequades, la pressió ramadera és heterogènia i en alguns sectors insuficient per assolir els objectius de gestió del paisatge.

Pel que fa a la identificació de races autòctones, s'ha confirmat la presència de l'ovella xisqueta i la cabra catalana, si bé en proporcions inferiors a les estimades inicialment. Aquest fet posa de manifest la necessitat d'adoptar mesures específiques per a la conservació i promoció d'aquestes races, atesa la seva importància en la dinamització del sector i en la preservació d'un model de pasturatge adaptat a les condicions del territori.

Quant a la participació en les entrevistes, s'ha registrat una representació femenina del 10 %, un valor inferior a l'objectiu establert del 25 %. Aquest resultat evidencia la persistència d'una baixa incorporació de la dona en el sector ramader i subratlla la conveniència d'implementar estratègies per fomentar una major inclusió i visibilització del seu paper en l'activitat ramadera.

Finalment, s'ha desenvolupat una base de dades georeferenciada que integra informació detallada sobre la distribució les explotacions així com les zones de pastura que avarca cada ramader. Aquesta eina permet optimitzar la planificació territorial i facilita la presa de

PREPAST: *Diagnòstic ecopastoral de la ramaderia extensiva a les serres del Montsec i Boumort, Prepirineu de Lleida i resta del Prepirineu espanyol. Gestió per a la millora dels serveis ecosistèmics associats.*

decisions orientades a la integració del pasturatge en la gestió del risc d'incendis i la conservació dels espais naturals.

5. Justificació

La recopilació i sistematització d'aquesta informació és essencial per dissenyar estratègies que reverteixin la tendència d'abandonament de la ramaderia extensiva i fomentin la conservació de races autòctones. A més, la presència de bestiar en sistemes extensius contribueix a la gestió de la biomassa forestal, afavorint la gestió del territori davant d'incendis forestals i mantenint paisatges en mosaic que beneficien la biodiversitat local.

Aquesta acció permetrà una millor presa de decisions en matèria de planificació territorial i gestió agroambiental, reforçant les sinergies entre el sector ramader i les estratègies de conservació i desenvolupament rural.

PREPAST compta amb el recolzament de la Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), finançat per la Unió Europea – Next GenerationEU.